ԲՈՒԲԱՍՏԱՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

ՀԱՏՈՐ Ա· 1882 ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ ՏԵՏՐ 13

ԱՆՀՈԳՈՒԹԻՒՆ

Երանուհի անհոգ եւ անխնամ աղջիկ մ'էր. բնաւ ուշադրութիւն չէր ընէր դործիքներուն, դրքերն ու տետրակներն չարունակ կ'աղտոտէր եւ թէ եւ Աղաւնի, որ ընդհակառակն կը սիրէր մաքրութիւնն ու կանոնաւորութիւնը, միշտ կը խրատէր զինքը, ոչակայն Երանուհի երբէք չէր անսար։ Յանկարծ թէեւ զարկաւ կաղամարին, որ խնայելով՝ մէկ մասը վաղեց դրատեղանին վրայ, անկէց ալ վար՝ դետնի գեղեցիկ դորգը աղտոտեց. մէկ մասն ալ թաւիեցաւ սիրուն դրքի մը վրայ, զոր հայրը կաղանդի նուէր տուած էր իրեն եւ ինքը շատ կը սիրէր զայն՝ գեղեցիկ պատկերներուն համար։

Մեծ եղաւ Երանուհւոյն ցաւը՝ երբ տեսաւ սոյն դրքին սքանչելի պատկերները աղտոտած, այնպէս որ ինչ ըլլալը չէր տեսնուէր, եւ նոյն օրէն որոչեց աւելի խնամք տանիլ իր գործիքներուն։

« Երջանիկ է այն՝ որ բերնով ըսուած աղեկ խօքերը գործով կը կատարէ։ »

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՌԱԾՆԵՐ

Դու անձամբ գործիդ ուշադիր եղիր, եւ ուրիշի մի ապաւինիր։ Խնայող եղիր։ « Բարեները պահէ, ու ոսկիներն ինքնին կը պահուին։»

— Կանուխ է՛։ « Փնացող աղաղուէսը հաւ չ'որսար։ » Խորունկ հերկէ՝ քանի որ ծոյլերը կը քնանան, որով թէ ծախելու եւ թէ պահելու արմտիք պիտի ունենաս։

— Ամէն մարդու հետ յարգութեամբ վարուէ։ « Ամէն բան կը վաստկուի եւ բան մը չի կորսուիր քաղաքավարութեամբ։ Աղէկ վարմունքը՝ յաջողութիւնը կ'աղաչահոլէ։ »

ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ

ԺԳ.

Չիւանդ Մայր

Պօղոս եւ Զարուհի քոյր ու եղբայր էին։ Պօղոս տաս տարու էր, քոյրը ութ տարու. դորովանօք կը սիրէին մէկզմէկ, եւ նոյն սիրով կը սիրէին նաեւ իրենց մայրը՝ որ խիստ բարի կին մ'էր։

Օր մը մայրերնին հիւանդացաւ. շատ ցաւ կ'զգար նա, բայց պարտաւորեցաւ անկողին մտնել։ Ուստի Պօղոս եւ Զարուհի անոր խնամք կը տանէին։

Պօղոս կը բերէր դեղը եւ ուրիշ պէտք եղածները եւ Զարուհի կը հոգար իր մայրը եւ կը նայէր որ ձայն մը չ'ելլայ, կը պատէր՝ կամաց մը ոտնաձներուն ծայրը կոխելով։

« Մտիկ ըրէ, ըսաւ Զարուհի իր եղբօրը, մայրերնիս շատ հիւանդ է, բայց բարեբար Աստուած կարող է զինքը առողջացնել։ Երթանք երկուքնիս մեր սենեակը եւ աղօթենք բարեբար Աստուծոյ։»

Երկու փոքրիկ մանկունք ծնկան վրայ եկան ու ձեռուընին բանալով՝ ըսին.

« Ո՛վ Աստուած մեր, մեր մայրը շատ « բարի է, հիւանդ է. բայց դուք կա-

« րող էք անիկայ առողջացնելու . ա-
« ռողջացուր , որ կրկին կարողանայ ըս-
« մեզ դրկելու և խնամելու , եթէ ոչ
« թշուառ կ'ըլլանք : »

Երբ որ աղօթքնին լմնցուցին՝ դարձան մօրերնուն քով . նայեցաւ մայրերնին ա-նոնց և ծիծաղելով ըսաւ . « Տղաքս , քիչ մը աղեկ եմ , դիտես թէ հիւանդութիւնս անցաւ , եկէք որ գնենք դրկեմ : »

Քիչ օրէն ուրիշ եղաւ , սենեակին մէջ քալեց ու առողջացաւ : Պօղոս և Զարուհի ուրախութեան մէջ էին , չէին կրնար մայրերնին սիրելէ դադրիլ , ու ընդհակառակն Աստուծոյ՝ իրենց աղօթքը ընդունելուն համար :

ԱՓԱՂԱՂԸ

Կէս դիշերուան աւեններէն երկու դող ելարանով ջաղացքի մը պատուհանէն ներս մտան , հարուստ ջաղացպանը կողոպտելու համար : Ոսքերնուն ծայրը կոխելով երբ մութ նրբանցքի մը մէջէն կը յառաջանային և դէպ ի ջաղացպանին պահած սենեակը կ'երթային , տանը աքաղաղը յանկարծ սկսաւ երգել :

Դողերուն մէջէն տարիքով պզտիկը կանգ առաւ սոսկալով և ցած ձայնիւ ըսաւ .

« Այս աքաղաղը դիս ահաբեկեց : Ետ դառնանք , վասն զի կրնայ ըլլալ որ բըռնուինք :

— Վախկոտ դո՛ւ ալ , պատասխանեց միւսը : Եթէ դէմերնիս մկկը ելլէ՝ դանակով կ'սպաննենք , և աքաղաղն այն ատեն զմեզ չի կրնար մատնել : »

Երկու չարագործները ծանրասլէս վիրաւորեցին ջաղացպանը , որ կարելի եղածին չափ դէմ դնելէ վերջը՝ ինկաւ : Ապա անոր սպանողներն առին ու փախան :

Այս ոճիրը գործեցնուն վրայ երեք տարի անցեր էր : Իրիկուն մը անտառի մը մէջ դիւղի մը պանդոկն իջեւանեցան : Կէս դիշերուն՝ տանը աքաղաղը սկսաւ երգել վայրագութեան մէջ՝ անանկ սուր ձայնով մը որ , երկուքն ալ ընդոստ արթընցան :

« Անիծած աքաղաղ , դիշեց դողերուն մեծը . ձեռքս տային ու վիզը ոլորէի : Սա ջաղացքին գործէն ի վեր՝ ատոնց ձայնըն ջղերուս կը դպչի :

— Ինձի՞ չափ , ըսաւ միւսը . քեզի բան մ'ըսեմ , ջաղացպանն ողջ ձգելու էինք : Այն ոճիրն գործած դիշերնուս ի վեր , ամէն անգամ որ աքաղաղի ձայն կառնեմ , ինձի անանկ կուգայ որ սիրտս դանակ մը կը մղեն : »

Ապա երկուքն ալ քնացան : Բայց առաւօտուն երկու ոստիկան պանդոկ անկողիններնուն մէջ բռնելով ձերբակալեցին . վասն զի իջեւանատէրը , որու պատկած խուցը բարակ միջնորմով մը միայն պատուած էր իրենցինէն , անոնց խօսակցութիւնը լսելով՝ չուտ մը ոստիկանութեան տեսչին խնայ տուեր էր :

Երբ երկու մարդասպանները իրենց ոճրոյն համար մահուան դատապարտուելով կախուեցան , ժողովուրդը կ'ըսէր .

« Աքաղաղը մատնեց զանոնք , բայց աւելի աղէկ կ'ընէին եթէ ջաղացպանին աքաղաղին անօգած ըլլային : »

ՍԱՒՈՐՆԵՐԸ

Օր մը տիկին Հարիսիմէ իւր չորս տղոցմովը այցելութեան գացեր էր իրենց հաւուն , որ զանոնք իւր գեղեցիկ պարտէզին մէջ ընդունեց : Ծերուհին , որին տերեւի մը վրայ չորս սովը բերաւ , որ ոսկւոյ նման դեղին և հաւկթի չափ խոշոր էին : Առնցմէ պատուհասած չկար :

« Ձեզ տեսնեմ, ըսաւ կատակելով, ինչպէս պիտի կարենաք այս չորս սալերը հինգ հոգւոյ մէջ բաժնել՝ առանց կոտրելու :

— Ո՛չ, ինձի ձգեցէք, պատասխանեց իմաստուհի, երկու աղջկանց մեծագոյնն: Միայն թէ թողէք որ ղոյզ թիւերն տալ ղոյզ թուոց հետ ուզածիս պէս յարմարցնեմ : »

Ան ատեն չորս սալորներն առնելով՝ ըսաւ .

« Ծոյս, ես և մէկ սալոր մը՝ երեք կ'ընէ . երկու եղբարքս և մէկ սալոր մը՝ ան ալ երեք կ'ընէ . երկու սալոր և մայրիկս՝ դարձեալ երեք կընէ : Ասանկով բաժանումն ճիշդ կըլլայ և կոտորակ ալ չ'ըլլար : »

Իմաստուհւոյն եղբարքն ու քոյրերը այս բաժանման վրայ հիացան : Բայց Տիկին Հոխոխիկ աղջկանը դիւտին հաւնեցաւ և մանաւանդ անոր սրտին բարեթեանն վրայ ուրախանալով, ուզեց որ տղոց իւրաքանչիւրը մէկ սալոր ուտէ : Հանդիսին ալ իմաստուհւոյն դեղեցիկ փունջ մը տուաւ :

« Վասն զի, ըսաւ, փոքրիկ իմաստուհւոյ հանճարեղ դիւտն ուրքան որ պատիւ կը բերէ իւր մօրքին, աւելի ևս պատիւ կը բերէ իւր ծնողասիրութեանը : »

ՖԱՆՏՆԱ ԵՒ ՅԱԽՃԱՊԱԿԻ

(Շարունակութիւն, տես Տետր 12)

Հիմայ դիտէք թէ ըրուտը ինչպէս սովորական կաւը ձեւի կը բերէ ու կը թրծէ, հարկաւոր ամանները չինելու համար, ինչպէս են պուտկ, հողէ սնակ, տապակ, և այլն :

Այս աւարկայներն կոպիտ, բայց ամէն ժան են, և երբ լաւ խնամք տարուի, խիստ աղէկ կը գործածուին . սակայն սովորական կաւէ չինուած ամաններըը ծանր և դիւրաբեկ են, և ժամանակէ մը ետքը անախորժ հոտ մը կը բուրեն : Ասոր պատճառն այն է որ թէթեւ ծեփը կը ճաքըռտի, կը թափի և հողը կը ծծէ հարպ կամ ուրիշ անանկ նիւթեր, որոնք լուացուելով չ'են ելլեր :

Այս պակասութիւններուն առաջքն առնելու համար, կաւին կիր, փոշիացեալ քարց կը խառնեն, որով աւելի ամուր, կարծր և թրծուելէ վերջը հնչուն խմոր մը յառաջ կուգայ : Բայց սովորական կաւին պէս առ ալ ջուր կը ծծէ, եթէ դիւրահալ տեսակ մ'ապակիով անոր ամբողջ

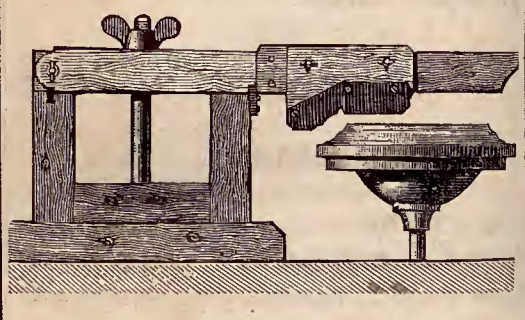

Թանձրաջափ

վրան դոցուած չ'ըլլայ : Երբ ամանը չինուի ու թրծուի, ղայն կը թաթխեն ջրի և դրակոնտիկոնի (միևնոյն) փոշիէ բաղկացեալ հեղուկի մը մէջ : Հողը շուտ մը ջուրը կը ծծէ, որով երեսը մի միայն դրակոնտիկոնով ծածկուած կը մնայ : Այն ատեն ամանը փուռը կը նետեն, դրակոնտիկոնը կը հալի և փայլուն ապակի մը կը դառնայ : Ընդհանրապէս անանկ նիւթեր ալ կը խառնեն դրակոնտիկոնին, որ անոր անթափանց սպիտակ գոյն մը կուտան :

Այսպէս չինուած ամանները Ֆաէնցա կը կոչուին, Իտալիոյ հանանուն քաղքին մէջ հնարուած ըլլալնուն համար :

Երբ խմորը ճիշդ իւր թանձրութեան

աստիճանին մէջն է, այսինքն՝ ոչ չատ կակուղ և ոչ ալ չատ թանձր, գործաւորն անկէ մաս մ՚առնելով՝ իւր դուրգին վրայ կը դնէ, և ատոնցմէ դուրգը կը դարձնէ, ձեռքն ալ հողը կը ձեւակերպէ, որ չարունակ դառնալով՝ դիւրաւ կրնայ կանոնաւոր ձեւ մ՚առնել: Երբ աստիճ ձեռքն զայն վերի վերոյ ձևի դընէ, կը թողու զանի որ քիչ մը չորնալով աւելի կարծրանայ: Ապա վայել մի գործիքով կ՚ընկլսի սրբագրել անօթին տեղ տեղ երևցած աւելորդ մասերը վերցնելով, մակերևոյթը հարթացնելով, և նանկ որ անօթը կատարեալ մը ելած՝ կը դառնայ:

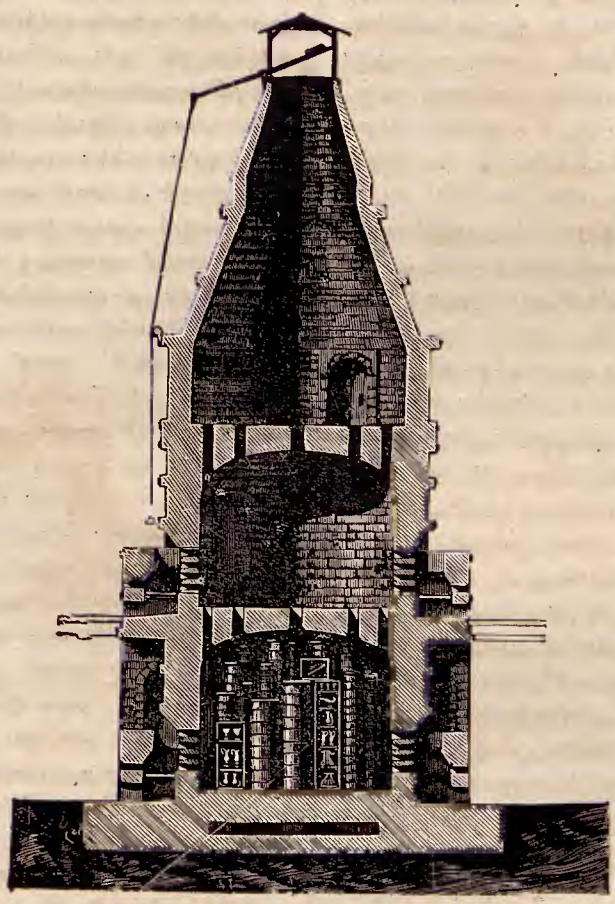

Ցախմապակի թրծելու մասնաւոր փուռ.

Երբ անօթին ձեւը չատ պարզ ըլլայ, ինչպէս են օրինակի համար սնակները, այս կրկին աշխատութիւնը չատ դիւրին է և արագ:

Վերջին դուրգը ճիշդ սնակին մէջին չափ է. գործաւորը խմորը կը փուէ վրան, ապա բանձրացափ կոչուած փայտէ գործիք մը կ՚առնէ, և ճախարակը չարունակ դառնալով, սնակը իր ձեւը կը տանայ: Այդ գործիքը որքան վար իջեցընես, սնակին հաստութիւնն ալ այնքան կը բարակնայ: Երբ գործիքը լաւ հաստատուի, բոլոր սնակներն ալ ճիշդ մի և նոյն ձեւը կ՚առնեն:

Որպէս զի աշխատաւորները չ՚աղտոտին թրծման միջոցին, և փուռին մէջ կարելի ըլլայ չատ դնել, զանոնք տեսակ մը թրծուն հողէ տուփերու մէջ կը դնեն, և տուփերը փուռան մէջ կը չարեն:

Այսօր գործէնցաները չատ աժան կը չինուին, փոխադրութեան ծախքը քիչ է, և դըրեթէ ամէն տեղ սեղանի սպասներն գործէնցա են, վասնզի չատ մատաղ հողէ աշխատաւորներ աղէկ են: Միայն թէ կրակի չ՚են դիմանար, եթէ զգուշութիւն չ՚ընեն: Մէկ մ՚ալ իւր ծեփը չուտով կը ճախուսի եռացող ջուրի մէջ:

Ցախմապակին կը յայտնուէ քիչ քիչ սքանչելի բան մը, որ յախճապակիի կը մտենայ: Առեղծք զայն ծխափողի ճոդ կը կոչեին, այսօր չատ կատարելագործուած է և անթափանց յախճապակի կը կոչուի:

Այս երեք տեսակ սաններուն տար-

բերութիւնն լաւ հասկնալու համար, այս-
ինքն Ֆէնեցային, անթափանց յախճա-
պակիին և յախճապակիին, անոնց կատը-
ուանքները դիտեցէք։ Ֆէնեցային կոտ-
րուածքը դեղնորակ կամ կարմրագոյն
հաղ մ'է՝ որ դիւրաւ կը վշրի։ Անթա-
փանց յախճապակիինն ճերմակ ու կարծր
է. իսկ յախճապակիինն սպիտակ գրա-
կոնտիկոնի կը նմանի։ Սա ալ դիտեցէք.
Ֆէնեցան հաստ ու թեթեւ է և ձայնը
դէշ, անթափանց յախճապակին աւելի
բարակ, ծանր ու հնչուն է. յախճապա-
կին, նուրբ և հնչուն ըլլալէ զատ, կիս-
աթափանց է, այսինքն քիչ մը լոյս կ'անց-
նի մէջէն։

Ներկելու համար գործածուած բոլոր
գոյներուն մէջ անանկ նիւթեր կան, որ
զոյն առեակ մը դիւրահալ ապակի կը
գարձնեն։ Երբ թրծուին, այդ գոյներն
ճիշդ գրակոնտիկոն կը դառնան, հետե-
ւաբար օդէն ու ջրէն չեն այլայլիր և
չխնելու ալ կը դիմանան։

Ժամանակաւ ներկերը ձեռքով, վրձի-
նով կ'ընէին։ Իսկ հիմայ աւելի շուտ մի-
ջոց մը հնարուած է։ Ինչպէս որ այսօր
գրքերը կը տպեն, վոխանակ առաջուան
պէս ձեռօք օրինակելու, նոյնպէս Ֆա-
էնցային վրայ ալ ամէն առեակ պատկեր
կը տպեն, վոխանակ իւրաքանչիւր կտորն
մի առ մի ձեռօք ներկելու։

(Շարունակելի)

ՀՕՐԵՂԲՕՐ ՄԸ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

Սիրելի՝ եղբօրորդիս.

Բաւական ժամանակ նամակներս ու-
շացնելուս պատճառն իմ մտածմունքս էր
որ կը վախնայի թէ գքեզ շուտ չի ճանճ-
րացնեմ իմ խրատներովս, եւ եղնես ան-
փութութեամբ ըսես ինքնիրեդ թէ՝ ի՞նչ
շատախօս մարդ է սա հօրեղբայրս։
Բայց այս կարծիքիս սխալ լինելն դու ինք-
նին ապացուցիր, խնդրելով որ շարունա-
կեմ իմ նամակներս։

Սիրելիս, մարդս բնութեամբ ուրիշնե-
րուն ըրածին կը հետեւի։ Օրինակը իրեն
վրայ մեծ ազդեցութիւն կ'ընէ։ Բայց թէ՛
աղէկ և թէ՛ դէշ օրինակներ կան։ Բա-
րեկիրթ տղան պէտք է որ երկուքէն ալ
օգուտ քաղէ։ Բարի օրինակն առաքինու-
թեան բոլոր գեղեցկութիւններն իր առջև
կը պարզէ, որով առաքինութիւններն
իրեն աւելի սիրելի կ'ըլլայ և կ'սկսի ջա-
նալ որ դանի ատանայ, իսկ դէշ օրինակը
մոլութեան գազրութիւնն ու տգեղու-
թիւնը կենդանի գոյներով իր աչքին առ-
ջեւ կը նկարէ՝ որով աւելի եւս ա-
տելի կ'ընէ և կ'ստիպէ որ մեծ ջանքով
անկէց վախչի, բայց աղեկ ղգուշանալու
ես՝ որ դու ալ նոյնին մէջ չ'իյնաս։ Սա
ալ կայ՝ որ մարդ շատ անգամ և ուրիշ-
ներու օրինակաց վրայ չուտով կը վար-
ժի, և ի սկզբան աչքին շատ դէշ երեւ-
ցածն ալ՝ կամաց կամաց սովորական բան
մը դառնալով՝ ալ այնչափ զզուելի չ'երե-
նար և ինքն ալ նոյնը գործելէ չի քաշ-
ուիր։ Բայց դէշ բան մը շատերուն վրայ
տեսնուելուն և յաճախ գործուելուն հա-
մար աղէկ չ'ըլլար։ Մոլութիւնը ու պա-
կասութիւնը միշտ յանցանք է։ Պէտք չ'է
նայիլ որ գործողն ով է կամ որոնք են,
այլ թէ գործածնին ինչ է։ Մարդս ո՛չ
ուրիշներուն ընելուն համար մոլութեան
մէջ պէտք է իյնայ, և ո՛չ ալ ուրիշներուն
չ'ընելուն համար առաքինութենէ եւս կե-
նալու է. այլ պէտք է որ իր պարտքը
կատարէ և իրեն պատշաճ եղածը գործէ։

ՓՈՒ ՀՕՐԵՂԲՕՐԴ

ԵՐԿՈՒ ԱՆԽՈՀԵՄՆԵՐԸ

Մարկոս անունով ջահպետ մը, ինը
տարեկան երկու սիրուն երկտրեակ պա-

ւակներ ունէր : Պետրոս և Պօղոս ամենեւին իրարմէ չէին զատուեր : Եթէ ծնողքին մէկուն բան մը տային , անմիջապէս երկու բաժին կ'ընէին : Պօղոս՝ որ Պետրոսէն աւելի ուժով էր , միշտ կ'ուզէր իրեն յանձնուած դործը միւնակ ընել . և Պետրոս որ եղբօրմէն աւելի խելացի էր, ամէնէն դիւրին և աւելի աղեկ ընելու միջոցները կը ցցունէր եղբօրը : Եթէ անոնց մէ մին բան մը կոտրէր կամ կորնցնէր , միւսը զանի կը պաչտպանէր յանցանքը իր վրայ առնելով . վերջապէս երկու եղբարց մէկզմէկու վրայ ունեցած սէրը , քիչ անդամ տեսնուած է ուրիշ եղբարց վրայ : Ասոնք չորս տարեկան Հայկանոյշ անունով քոյր մ'ունէին , որ բոլոր սըրտովին կը սիրէին : Երբ իրենց մայրը դուրս ելնէր , Հայկանոյշը իրենց կը ձգէր , որուն իրենց մօրը չափ խնամք կը տանէին : Պետրոս իր քրոջ ապուրը կը տաքցնէր և կը կերցնէր . Պօղոս ալ զանի ուսերուն վրայ առած մարգագետիններուն մէջ կը պտըտցնէր , և ծաղկեայ պսակներ չհնելով իր քրոջ գլուխը կը դնէր : Դրացիք երանի կուտային այս ընտանեաց՝ ասանկ աղնիւ զաւակներ ունենալնուն համար :

Օր մը մայրերնին տօնախմբութեան երթալու տախտուած ըլլալով՝ Հայկանոյշը իր եղբարցը յանձնեց , պատուիրելով որ վրան աղեկ հոգ տանին , և զգուշանան դեռին եղերքը պտտած ժամանակնին : Երկու եղբարք իրենց մայրը ապահովցուցին և խոստացան ամէն կերպիւ հսկել իրենց քրոջը վրայ :

Մինչեւ ցորեկուան ճաշի ժամանակը տունը մնացին . ճաշերնին ընելէ ետքը Հայկանոյշ ուղեց ջաղացքին դէմը դտնուած մարգերուն մէջ զբօսնուլ : Երբ հոն գացին՝ Հայկանոյշ փափագեցաւ վրտակին եղերքը կապուած փոքրիկ նաւակը նայիլ : Որովհետեւ եղբարքը չէին կրնար իրենց քրոջը բան մը մերժել , հաւանեցան և նաւակին մէջ մտան : Ջաղացքին մեծ չուռնը, Սեւուկը՝ որ Հայկանոյշին ամէնէն սիրելի բարեկամն էր , վրտակին միւս եղերքը կը դտնուէր , ուստի Պետրոս սկսաւ « Սեւո՛ւկ , Սեւո՛ւկ » դոչել : Շուռնը անմիջապէս ջուրը նետուեցաւ և լողալով նաւակին եղրը բռնեց , տղայք ալ զանի նաւակը առնելու համար երբ նոյն կողմը ծռեցան, յանկարծ նաւակը չրջեցաւ և ամէնքը մէկէն դետը թափեցան : Պետրոս և Պօղոս վայրկեան մը ջուրին վրայ լողալէ ետքը կրցան մակոյկը բռնել , սակայն Հայկանոյշ ջուրին մէջ անյայտ եղաւ :

Պետրոս ամենեւին ինքզինք չի կորսնցուց : Սեւուկին ըսաւ որ Հայկանոյշը բռնէ : Ինք կենդանին ջուրին մէջ խոթաուզելով՝ տղան ապատեց , և բերաւ ծանծաղ տեղ մը դրաւ : Պօղոս որ քիչ մը լողալ գիտէր՝ իր քրոջը ձեռքէն բռնելով եղերքին վրայ հանդչեցուց և Պետրոսին ալ ըսաւ , որ նաւակը չի թօղու և չուռնը քաշելով նաւակը ցամաքին մօտեցուց և զանի ալ ազատեց :

Հայկանոյշը տուն տարին : Ինքզինք կոտրատած չ'էր , բայց և այնպէս ցրտէն կը դողդողար և չ'էր կարող խօսիլ :

Տղայք զանի կրակին քով տարին և հանուեցուցին , և որովհետեւ մայրերնին դարակին բանալին հետը տարած էր և չոր հագուստ չի կար , ուստի սեղանին ծածկոյթին մէջ փաթթելով անկողնոյն մէջ տարին : Իրենք ալ հանուեցան և պատկեցան : Խեղճ տղայք սկսան սաստիկ տաքնալ , վասն զի երեքն ալ ջերմ բռնուած էին :

Ջաղացպանը և կինը վերադարձան . շատ զարմացան , երբ տեսան որ իրենց տղաքները դիրենք դիսաւորելու չէին դար : Վախնալով որ մի դուցէ վտանգ մը պա-

տահաճ ըլլայ, անմիջապէս մայրերնին դողդղալով ներս մտաւ և սենեկին մէջ տեղը թրջուած դգեստները տեսաւ։ Անկողնոյն մօտենալով նշմարեց իր զաւակները՝ խորունկ կը քնանային և կրակի պէս կ'այրէր անոնց ճակատները։

Խեղճ մայրն իսկոյն հասկցաւ իրողութիւնը։ Տղայք կէս գիշերուան մօտաւթրընցան և ջուր խնդրեցին։ մայրերնին անքուն կը հսկէր իրենց վրայ, վասն զի սաստիկ մտատանջութեան և հոգերու մէջ ինկած էր, տեսնելով որ տղայք այսպիսի սոսկալի տենդէ մը բռնուած էին։

Հետեւեալ օրը, ջաղացպանը շուտով քաղաք իջաւ և վարպետ բժիշկ մը առնելով եկաւ։ Բժիշկը ապահովցուց ծնողքին որ հիւանդութիւնը այնչափ վտանգաւոր չէ, և մէկ երկու շաբաթէն կրնան առողջանալ։ Անմիջապէս դեղերը պատրաստեց և ջաղացպանը պարտաւորեցաւ կրկին քաղաք իջնալ դեղը պատրաստել տալու համար։

Տասն և հինգ օրէն հազիւ առողջացան տղայք և այն ժամանակ պատմեցին իրենց մօր՝ ինչ որ պատահած էր։ Մայրերնին ամենեւին չի յանդիմանեց զանոնք իրենց առողջութիւնը նկատողութեան առնելով. Պետրոս և Պօղոս շատ կը վշտանային՝ մտածելով թէ իրենց անխոհեմութեամբ կըրնային իրենց քրոջը մահուանը պատճառ ըլլալ։ Երեք շաբաթէն հազիւ իրենց կատարեալ առողջութիւնը գտան, բայց ի՜նչ բիկ Հայկանոյշ սաստիկ վախցած ըլլալով մինչեւ գարուն անկողինը պահելու ըսխնդուեցաւ։

Այս դիպուածը մեծ դաս մը և իրական խրատ մը եղաւ այս տղոց, որք այն օրէն յետոյ մտքերնին դրին որ իրենց ծնողաց պատուէրներն յարգեն, և երկու երբարոյ սիրտը յանչախս ցաւեցաւ իրենց սիրելի քրոջը վրայ, և այլ անկից վերջը հարկ չի մնաց զանոնք արդիլել կրկին նաւակ նստելէ։

Թագուհւոյն կղզիները

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ԳՈԼՈՒՊՈՍ

ԿԱՄ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳՈՒՏԸ

Բ. ՃԱՄԲՈՐԴՈԽԻՆ

(Շարունակութիւն , Տես տետր 12)

Յունիս 7ին , երբ Ծովափեան ցամաքին վրայ պատարագ ընել կուտար , ծերուկ իշխան մը գալով՝ պատուղներ ընծայ բերաւ իրեն . ապա նստելով , սա խօսքերն ըսաւ , զորս Գոլոմպոսին թարգմանեցին . « Մոնկոլի զօրաթեամբ եկար այս տեղուանքը , զորս երբէք չէիր տեսած : Սակայն գիտցիր որ հանդերձեալ կեանց մէջ երկու տեղ կան , ուր պիտի երթան մարդոց հոգիները . մին ահարկու և մութ տեղ մ'է , ուր չարերը պիտի երթան . միւսն ախորժելի և զեղեցիկ , ուր կը հանգչին խաղաղութիւն ու այլոց ալեկոծութիւնն ուզողները : Եթէ կը հաւատաս որ պիտի մեռնիս , և զրած բարիքիդ կամ չարիքիդ վոխարէնն պիտի ընդունիս , յուսամ որ քեզ զէշութիւն չընողներուն դու ալ զէշութիւն չպիտի ընես : Մինչեւ

հինայ ըրածներուդ ըսելիք մը չ'ունիմ, վասն զի ինձ կերեւնայ որ քու դիտաւորութիւններդ անվնաս են : »

Ծովալեանը պատասխանեց . « Ուրախ եմ որ հոգւոյ անմահութեան կը հաւատաք և իմ սէրս , Բաթիկիոյ թագաւորը պիտ հոս դրկեց հասկնալու համար թէ արդարեւ Քարախաներն ըստածին պէս չարիք կ'ընե՞ն իրարու , և ինձ հրաման տըուած են նոցա այս դէպ յորդութիւնն ուղղել և կղզիներու բնակչաց մէջ խաղաղութիւն հաստատել : » Քահանքն , որու թարգմանեցին այս խօսքերը , արցունք թափեց և հարցուց թէ արդեօք այս մարդիկ երկնքէ՞ն իջած էին : Խեղճ Ամերի-

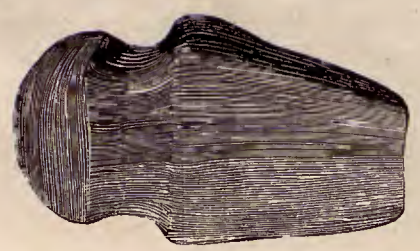

Ամերիկացւոց քարէ կացինը

կացիք քիչ առեն վերջը սկսան հարցնել թէ արդեօք դժոխքէ՞ եկեր էին :

Ծովալեան իւր դաղթականութեան ծոցը դառնալով , տեսաւ որ կարօտութիւնն օր ըստ օրէ կ'աւելնար : Բայց յաստի , Մարկարիթա անուն սպանիացի աղնուականի մը հրամանատարութեան ներքեւ ձգած դինուորաց անկարդ վարքն ալ թըշնամութեանց պղրիւր մ'եղաւ : Այս պաշտօնական հրաման ընդունած էր կղզւոյն ամէն կողմը չրջիլ , առանց կարդապահութիւնն աւրելու . բայց ասի ծանր պահանջք մ'էր այնպիսի զօրագնդի մը համար , որ պէտք եղածը չ'ունէր : Ուստի քաթիլիացի զինուորներն երբ տեսան թէ ընիկք տրամադիր չ'են ուտեստ տալու իրենց , սկսան բռնութիւն գործել : Այն տեղն կղզւոյն բոլոր իշխաններն միացան իրենց դէմ , բայց ի կուաքանակարիէն , որ երկիրներն Մարիէն կը կոչուէին : Տօն Տիէկօ գտատարանի կողմէն յանդիմանութիւններ ընել տուաւ Մարկարիթայի : Այս պաշտօնակալն , որ ազնուական ցեղէ ըլլալով , սկսաւ կը հանդուրժէր Գոլոմպոսենց դերիշխանութեանն , Սէն-Թոմայի բերդը քաշուեցաւ , ուր իր զինուորներն կրցին ամէն միջոց գործածել վրէժխնդրութիւնը կատարելու համար : Ծովալեան ալ զերծ չ'էր անօթութենէ , և քանի մը պատառիկը կը չիշեն որ օր մը կըղզւոյն բնակիչներն իրեն երկու ողջ տատ-

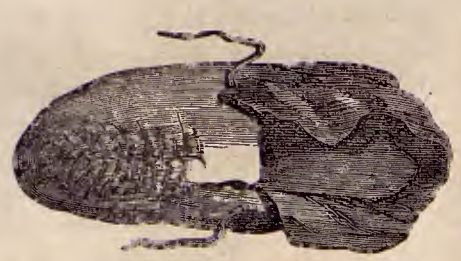

Ամերիկացւոց կօշիկը

րակ բերին , Գոլոմպոս զանոնք թուսց , ըսելով որ ինքը չէր կրնար լաւ ընթրիք մ'ընել , երբ իր մարդիկն անօթութենէ կը նեղուէին :

Քիչ մ'առենէ ի վեր սաստիկ ցաւոց ենթարկուած էր , որք իւր քունն անդամ կը վրդովէին : Կարծելով թէ այս ցաւերն կլիմային կամ ուտելեաց դէշ տեսակէ ըլլալէն էր , որոշեց Սպանիա դառնալ : Ուստի իզատել դարձաւ , բայց ո-րովհետեւ կառավարիչը ամենեւին բանի տեղ չ'էր դներ , զայն տեսնելու անգամ չի գնաց : Խօսքերուն մէջ իսկ չափաւորութիւն չ'էր բանեցներ , և ասանկով շատ մը դժգոհներ երեւան եկան , որոց ամենէն նշանաւորն էր Պոլ : Այս եկեղե-

ցականն յայտնեց որ Գոլումպոսի և Նորա ձեռնարկութեանց վրայօք Սպանիոյ դահակալաց ունեցած սխալ կարծիքները պիտի երթայ փառատռել, և անմիջապէս նաև հեծաւ Մարկարիթային հետ Սպանիա դառնալու համար: Երբ արքունիքն հասան, սկսան կատաղութեամբ վատահարբաւել զԳոլումպոս: Ըսին թէ արդարեւ Սպանիական կղզւոյն մէջ քիչ մը ոսկի կար, բայց չուտով պիտի լմնար և թէ ասանկ պղտիկ բանի մը համար չէր արժէր այնքան ծախք ընել և այնչափ մարդիկ զոհել: Իրաւ է թէ այսպէս խօսելնին մաքուր դիտաւորութեամբ չէր, բայց դժուարին է ուրանալ որ ըսածնուն մէջ չատ ճշմարտութիւն կար:

Ֆոլամպեսը որոշեց պատերազմիլ դաղթականութեան թշնամի վայրենի իվանացոց դէմ. բայց ճամբայ չելած, ուզեց եղբօրն անակ տիտղոս մը տալ, որ յարգել տայ աւելուն. ուստի զանի ատելաքէ կամ ընդհանուր տեղակալ անուանեց ամբողջ արեւմտեան Հնդկաց մէջ: Սպանիոյ արքունիքը բաւական նեղացաւ որ Գոլումպոս այսպիսի կարեւոր պաշտօն մը յանձնեց ուրիշ Պարթողէմիի, առանց իրեն հարցնելու: Եւ սակայն այս անգը արժանի էր այդ պաշտօնին. նաւարկութենէ խիստ լաւ կը հասկնար և մեծամեծ ծառայութիւններ կրնար մատուցանել Սպանիոյ, եթէ իր բնաւորութեանն խըստութիւնը պատճառու չառաջ եկած աւելութիւններն չատ հեղ իր ձեռնարկներն ի դերեւ չհանէին:

Սակայն Ֆոլամպեսն քիչ մ'առեն մը տածելով հասկցաւ թէ՝ իւր սակաւաթիւ զինուորներն կրնար ըլլալ որ յաղթուէին բազմաթիւ թշնամեաց դէմ: Ուստի որոշեց խորամանկութիւն բանեցնել: Քաոնապօ իր թշնամեաց աւելնէն ահարկուն երեւնալով իրեն, մատնեց նմա և առաջ զայն վերցնել մէջ տեղէն: Գիտէր որ այս իշխանն ամէնէն աւելի կը սիրէր պղինձն ու արոյրը, և աչքը տնկած էր կղզւոյն մէջ եղած եկեղեցւոյն զանգակին վասն զի կը կարծէր թէ կը խօսի. ուսուի Գոլումպոս այս բանս ձեռք առաւ զայն դահարդի մէջ ձգելու համար, և այս բանիս դործադրութիւնը յանձնեց Ֆէլտոսայի, որ Զիպայօի բերդին հրամանատարն էր: Անակ լուր հանեցին թէ Քաոնապօ կ'ուզէն անվրդով խաղաղութիւն մը հաստատել, և դիտաւորութիւն ունին մեծամեծ ընծաներ ընել Քաոնապօյի, իբր համարման նշան:

Ֆէլտոս ինն ձիաւորով ճամբայ ելաւ, իբր թէ ծովապետին ընծայները տանելու համար: Սպանիացիք քիչուոր ըլլալնուն, բնաւ կասկածի տեղի չի տուին և լաւ ընդունուեցան Մակուանոյի մէջ, որ Քաոնապօյի սովորական բնակութիւնն էր: Ֆէլտոս ցոյց տուաւ բերած ընծաները, որք կալանաւորներու ձեռքերուն և ոտքերուն դրուած երկաթներուն նման երկաթներ էին, բայց անանկ փայլուն արոյրէ, որ կարծես թէ արծաթէ էին: Ըսաւ թէ այս զարդերու դործածութիւնն Քաոնապօյ դահակալաց վերապահեալ էր, բայց ծովապետն առ ինքն ունեցած մեծ համարումն ցոյց տալու համար ղրկած էր զանոնք, և խրատ տուաւ որ առանձնանայ և այնպէս դնէ այս զարդերն, որք Քաոնապօյ դահակալաց չափ վեհափառ սիտի ցուցանեն զինքն: Քաոնապօ խաբուեցաւ, և չկարծելով որ 9—10 հոգի յանդգնէին իւր արքունիքին մէջ զինքը թշնամանել, նշան ըրաւ մարդոցը որ հեռանան: Ֆէլտոսի զինուորներն երկաթներն նորա ձեռքերն ու ոտքերն անցուցին, բռնեցին զինքը և Ֆէլտոսի ձիուն դաւակն հեծցուցին ու մէջքէն կապելով սրարշաւ մեկնեցան:

(Շարունակելի)

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ

—

ԼՈՂԱԼ

(Շար. եւ վերջ, տես տետր 12)

Երէկ մի միայն ղեւարճութեան համա-ւաղջութեան համար լողալ սովրուի, ընկղմիլ դիտնալն անհրաժեշտ չէ՝ բայց ո-րովհետեւ լողալ սովրողին բուն նպատա-կը պէտք է ըլլայ իր կամ ալլոց կեանքը փրկել, պէտք է առաջուց ջուրը նետուե-

Ընկղմիլ

լու եւ անվհատ ընկղմելու սովրիլ: Այս վարժութիւնն ունեցողը, երէկ դիպուա-ծով ծովին խնայ կամ դիտմամբ պինքը նե-տէն, և կամ երէկ ուզէ օդնութիւն հաս-նել, ղբէրէկ անհնար է որ չյաջողի:

Ընկղմիլ սովրելու համար՝ անտանկ տեղ մը ընտրէ, ուր ջուրն մինչեւ ծունգդ հղլի, նստի՛ր և թեւերդ երկնցո՛ւր ու-րիկի մը, որ դէմդ ոտքի վրայ պէտք է կենայ՝ արուեստները լայ, որպէս զի քա-կինները դիւրաւ կարենան իրենց մէջ դետեղուիլ. նա քու դաստակներդ թո՛ղ բռնէ և դուն ետի ծռէ: Երբ ջու-րը երեսդ ղոյէ, նորէն դքեզ առջի դիր-քիդ մէջ թո՛ղ բռնէ և դուն ետի ծռէ: Այս վարժութիւնը չարաշահ կատարե-լու է մինչեւ որ կարողանաս ճեռքերովդ առանձին պահիլ ու հղնել:

Ընկղմիլ սովրելու մէկ ուրիշ ձեւն ալ կայ: Նախ մինչեւ մէջքդ ջուրը կը մըտա-նես. կրցածիդ չափ շատ օդ կը քաշես, կը ծռիս և ջունդդ բռնելով՝ քիչ մը ա-ւաելն ջուրին տակ կը կենաս: Վերջէն կ'ելլ-նես և մի և նոյն վարժութիւնը քանի մը անգամ կը կրկնես: Վերջը մէջ քիչ մը ջուր կ'երթայ, բայց հապա թէ կը նըմա-րես: Գալով ականջներուդ. նեղս դացող

ջուրը վտքրիկ խլութիւն մը և անախորժ բզկիւն մը կը պատճառէ, բայց հոգ չէ, չի յուսացած վայրկենիդ՝ ջուրը դուրս կ'ել-նէ և լսողութիւնդ իւր նախկին վիճակը կը դտնէ: Երբ քիչ մը կը վարժուիս չան-չըդ բռնելու և դլուխդ ջուրին մէջ մըտ-ցու, խորասնկէկ տեղ մը դնա՛: Քիչ մը առեն ջուրին երեսը լողալ եաես, նախ դլուխդ ընկղմէ, մարմնդդ վերի մասը մէկ-կէն ի մէկ ծռելով և ոտքերդ վեր վեր-ցընելով: Թեւերդ երկնցո՛ւր և այդ դիր-քով լողալ դէպ ի ջուրին խորը. որչափ չուտ չարժիս և դիրքդ տրչա՛ր ուղղա-հայեաց ըլլայ, այնքան չուտ կը հասնիս

Նորէն ջուրին երեսը գալու համար՝ կանգուն կեցիր, և սկսէ սանդուխէ մը վեր ելնելու պէս սրունքներդ վոտիվոտակի շարժել, և նոյն շարժումն ըրէ նաև թեւերովդ, ձեռքիդ ափը դէպ ի ջուրին յատակը դարձուցած. այս կերպով շուտ մը երեսը կ'ելնես: Երբ ընկղմելու համար որոշած տեղդ շատ խոր չէ, ջուրին յատակը դպցածիդ պէս, կրնաս ոտքդ հողէն զարնել. այն ատեն ջուրին երեսը կ'ելնես, և մարմինդ օրքան ուղիղ ըլլայ՝ այնքան շուտ կ'ելնես: Նախ ոտքերն և կամ գլուխը մղելով ալ կ'ընկղմուի:

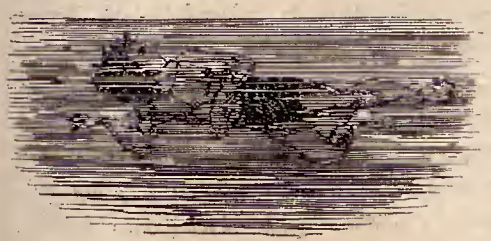

Երկու ջրի մէջ լողալ

Երկու ջրի մէջ լողալու համար կը բաւէ որ ընկղմելէդ վերջը հորիզոնական դիրք մ'առնուս և դորսի պէս լողաս, իրր թէ ջրին երեսն ըլլայիր:

Կան անանկ անակնկալ պատահաններ, որ կ'ստիպուին դէնտաներովդ ջուրը նետուիլ. ուստի պէտք է հաղուստ լողալու վարժուիլ, ինչ որ աւելորդ դժուարութիւն մ'է: Երբ սորվիս դիւրաւ լողալ, նախ ոտքի ամանիներով և ետքը բանկաւլենով սկսէ լողալ, ապա բամհանով, վերարկուով, եւն:

Ընդհանուր դիտողութիւնք

Լողալու վարժութեան մէջ կանոններ կան զորս հարկաւոր է ուշադրութեան առնուլ: Եթէ շատ ճամբայ քալած ես, ջուրը չի մտած, սպասելու ես որ սէթէ միայն քրտինքդ անցնի, այլև մարմինդ կատարեալապէս զովանայ. ընկղմած ատենդ մէկէն ի մէկ ամբողջ մարմնովդ ջուրը նետուէ: Երբ ջուրէն ելնես՝ կատարեալապէս չի չորցած չի հագուիս, եւ հագուելէդ ետև քիչ մը քալելը առողջարար է: Փոխուելէ ետքը և կէս օրուան առեւտելը պէտք չէ ծոյլը մանել, այլ ապուշաուն չի նախաճաշած կամ ընթրին կերակուրէ առաջ:

Լուղրդներն շատ անգամ կը պատահին ջղակելումն ըսուած բանին, որ ատով բռնուած մէկ անդամն անկարող կ'ընէ: Բայց պէտք չէ վախնալ, եթէ պատրիւնուիթիւն ըլլայ՝ վտանգ չ'կայ:

Երբ թեւդ կամ սրունքիդ վրայ ջղակելում մը դպաս, պէտք է այն անդամն ուժով երկնցնես, կրունդ չարժելով և ոտքերդ դէպ ի վեր մղելով. եթէ ճղունքդ չի յաջողին, կռնկի վրայ դարձիր և ծածանէ կամ ձեռքդ լողա մինչեւ որ օդնուիթիւն հասնի: Եթէ ջղակելումն միայն մէկ սրունքիդ մէրմէ, միւսովը չարժէ. եթէ երկուքն ալ բռնուին, թեւերովդ լողա. կարեւորը չի չհոգիին է, վասն զի ամէնէն ճարպիկ լուղրդն իսկ եթէ չուարի, լողալ չի դիտցողի մը վտանգ ներուն ենթակայ է:

Վախկոտ և անվարժ մը՝ լողալու արհեստը անվտանգ սորվելու համար պարտաւոր է նախնական հրահանգներն լաւ լողացողի մը ընկերակցութեամբ կատարել:

—❦—

ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՇՈՒՆԸ

ԳԼՈՒԽ Դ.

(Շարունակութիւն, տես Տետր 12)

Այս կենդանիները մէկ չատոնց ի վեր իրենց տիրուհւոյն վարժուած և այնքան ընտանի էին, որ ձեռքին մէջ կուա կ'ու-

տէին , Ձերմակն ու Սեւուկը , երբ զոյն տեսան , ահաբեկ ալաղակներ արձակեցին, ապա վազեցին Թոխլ :

« Զարհանալի բան , ըսաւ տիկին Բիկօ՝ մտածելով · բոյները նայինք : »

Անմիջապէս երկու կողմներուն մօտ գնաց : Հոն ալ տակնուվրայութեան հետքեր կար : Յայտնի է որ այն բոյներն , ուր հաւն հաւկիթը ածած է , ինչ մանր քուր , չոփուած եւ կարծես հարդուած կ'ըլլան : Այն օրն , ընդհակառակը , կարծես մէկը խոտը տակնուվրայ ըրեր ու խառներ էր :

« Տէ՛ր Աստուած , ըսաւ տիկին Բիկօ : Հիմայ ապահով եմ որ հաւերս ածեր են , և մէկը հաւկիթներն առեր է : Հա մօտերը յանցաւոր մը կայ : Ո՞վ է : Ես պինքը պիտի գտնեմ ու · · · պատժեմ : »

Բոլոր ջղաձգ էակաց պէս՝ Լիւ ալ իր գաղափարներուն խլրտանութեանը ներքեւ էր : Երբ բան մը միտքը դնէր՝ վերջապէս կ'ընէր : Սակայն ամբողջ օրը մըտքին մէջ եղածին վրայ բերանը չի բացաւ ու մարդու բան չըսաւ : Երկար ատեն իր յատակագիծը մտածեց և վերջապէս անանկ որոշում մ'ըրաւ՝ որ անշուշտ ըղձացեալ հետեւութիւնն պիտի ունենար : Այն միջոցին բան մ'ընել չէր ըլլար : Հաւերը առաւօտուն միայն կ'ածէին , գողն ալ գանոնք առաւօտուն կ'առնէր · ուստի առաւօտուն պէտք էր աչքերը բանալ · · · և դործել :

Տիկին Բիկօյի քունը բնականապէս թեթեւ էր : Տանը լռութիւնը վրդովող ամենամեծ ալմուկը կը լսէր : Եթէ գանձ մ'ըլլար՝ աւելի արթուն պահապան մը չէր կրնար գտնուիլ : Բայց այն պիղծերն բոլորովին չի քնացաւ : Արշալոյսը ծագելուն պէս ելաւ ; չուտ մը հագուեցաւ առանց ձայն հանելու , որպէս զի նաւապետը չարթննայ , և սենեակէն դուրս ելաւ՝ զարմանալի նայուածք մը նետելով ամուսնոյն վրայ :

Վար իջաւ ու գետնայարկը պարտկեցաւ , և սենեակներուն մէջ կասկածելի բան մը չի գտնալով՝ ոկսաւ բակին ու պարտէզին մէջ չարունակել իր խուզարկութիւնները : Բոլոր դռները աղէկ մը դոց էին : Տեղ մը մարդ մտած ըլլալու հետք չ'կար · Ճամբայներն ալ դիտեց , որոնք դետին բերնէն առնուած տեսակ մ'աւազով ծածկուած էին , որու վրայ ոտքի հետքերն կը նշմարուէին : Ոչ բակին և ոչ Ճամբայներուն մէջ դրսէն եկող թշնամւոյ մը հետքերն չի կրցաւ գտնել : Ալ կասկածիլ չ'էր ըլլար · · · դողը տանը մէջէն էր · · · ըսել է աւելի դիւրին էր գտնել , քանի որ այնքան մօտ էր և չ'էր կրնար փախչիլ · միջոց մը ժամնըթօնը մտքէն անցաւ , բայց չուտ մը այս բանս մտքէն հեռացուց : Ժամնըթօն պարկեշտ և դէշ դործ մ'ընելու անկարող էր · · · ասկէ զատ՝ չէ՞ մի որ բոլոր բանալիներն իր քովն էին : Տանը մէջէն ուզածը չէ՞ր կրնար առնել : Իր կեբածներն ալ տէրերուն կերածը չ'է՞ր մի :

« Ի՛նչ անմիտ եմ , ըսաւ տիկին Բիկօ՝ ուսերը ցնցելով · մուկ մ'ըլլալու է : Որոշում մը դնելու է և կը լմնայ : Շուներ կան որ աղուոր մուկ կը բռնեն , բայց մերինը անպիտանին մէկն է , բանի մը չի դար , և այս պարագային ամենեւին չի կրնար ինձի օդնել :»

Լիւ , իր առաւօտեան չոքանն ըրած ատեն , Զէրոյի խղճկին առջեւէն անցեր էր : Շունը պինքը տեսեր էր · բայց նայելով թէ տիրուհին էր , որ աղատ էր ուզածին պէս երթալ դալու , ճայն հանելը անպատեհութիւն համարեր էր : Եթէ տիկինը իր մասին ուրիշ զգացումներ ունեցած ըլլար , անշուշտ զոյն պիտի դիմաներէր , վասն զի պինքը չէին կապեր , և

իր ուրախութիւնը պիտի յայտնէր · բայց Զէրօ չողջորդութիւն չէր դիտեր : Ուստի չուտ մը գոցեց իր խորամանդ ու խելացի աչքերը , և ոտքերը երկնցնելով ու յօրանջելով՝ իր թաւմ խոտին վրայ դարձաւ , ծուլութեամբ ըսելով ինքնիրեն թէ՝ տակաւին քուն մը քաշելու ժամանակ ունի :

Սակայն Լիլ գացեր նստեր էր իր ոչդանատանը մէջ , որ ցուրտ էր , և ընդհանրապէս սրահէն աւելի հոն կը կենար , վասն զի աւելի դիւրաւ կընար այն տեղէն տանը վրայ հսկել : Ջեռապօրծն աոռաւ , վասն զի ժամանակին արժէքը գիտէր ու վայրկեան մը չէր կրնար կորնչնէր , և սկսաւ բանիլ :

Յանդիմօն ժամը 6 1/2ին իջաւ , եւ տիկնոջ այսպէս կանուխ ելլելուն չի զարմացաւ , անոր հրամաններն ուղեց , կոզովն առաւ ու դուրս ելաւ , վասն զի տօնական օր էր : Լիլ չարունակեց իր գործը , որ սրահին կարասեացը համար գորգ մ'էր , զոր աւուրնուքեան երկրորդ օրն սկսեր էր և հազիւ կրնար տասը տարիէն ընծացնել , այնքան որ դժուար ու մեծ էր : Սակայն աչխատած տեսնն ալ երբեմն բակը կը նայէր և մանաւանդ մառանին դրանն էր աչքը , և պատրաստ էր ձերմակի և Սեւոնկի օգնութեան հասնիլ՝ ամենափոքր ազազակ մը հանելնուն պէս :

Յանդիմօնէն քիչ մ'առաջ , բակին մէջ թեթեւ աղմուկ մը լսեց : Նայեցաւ ու տեսաւ որ Զէրօն , այն գարշելի Զէրօն , իր թշնամին , կամաց մը խղիկէն դուրս կ'ելլէր և զգուշութեամբ դէպ ի մառանը կ'երթար :

Սոսկալի կասկած մ'ինկաւ միտքը՝ կայծակի արագութեամբ , և գոչեց ·

« Ա՜հ , թշուառականը . . . . լսել է ինքն էր · հիմայ պինքը կը բռնեմ և իրեն կը հասկցնեմ հաւկիթներս ուտելը : »

ԳԼՈՒԽ Ե ·

Լիլ , ընութեամբ անհամբեր և ինքպինքը բռնելու անկարող , աթոռէն ելաւ , կամ աւելի ազէկ է ըսենք , ցատկեց , և ուղեց չանը եռեւէն վազել : Սակայն մտածելով՝ կեցաւ : Եթէ չուտ վրայ հասնէր՝ Զէրօ իր յանցանքը չպիտի դարձէր : Պէտք էր ժամանակ թողուլ անոր որ ինչ ասպիճան ստահակ ըլլալը յայտնէ , և պինքը ոճիրը գործած տեսնն բռնելով՝ ուրանալը անկարելի ընել :

Ուստի տիկին Բիկօ քանի մը վայրկեան ալ կեցաւ սրահին մէջ , ապա՝ չունչը բռնելով , մտերուն ծայրը կոխելով՝ մինչեւ մառանին դուռը գնաց : Բայց այս չան ցեղէ գարմուչը , Զէրօ , որ բանաւոր անձէ մ'աւելի խորամանդ էր , զգուշութեամբ զայն գոցեր էր , որպէս զի հանգստութեամբ իր գործերը նայի :

Դժբազդաբար դուռը հին ըլլալուն՝ անոր ծակերը չէր կրցեր խցել : Ա յս եղաւ իր կորստեան պատճառ :

(Շարունակելի)

ԳԱՅԼ ԵՒ ԳԱՌՆ

Մի գառն մինակ կ'ըմպէր ջուր
Հոսանքէն մի ջինջ վըտակի ·
Վերայ կըդայ գայլ մ'անօթի՝

Որ կը վընաւէր կեթակուբ ։
Ո՞վ ես եղեր դու՝ որ կը յանդգնիս
Պըղտորել իմ ջուր չըսեպելով պիս ,
Կ'ասէ գազանն պիւտար .
Պիտի պատժեմ զքեզ այդ գործի համար ։
Տէր իմ, կ'ասէ հեզըն գառնուկ ,
Խընդրեմ մի' ցասնուք .
Ա՛յլ ձեր Մեծութիւն թող հաճի դիտել՝
Որ քան քըսան քայլ, նաև առաւել
Նուաստս յիւրմէ լինելով վար ,
Ամենեւին չէ ինձ հընար
Իւր ջուր պըղտորեմ ։
Պըղտորես , կ'ասէմ ,
Կըրկնէ գայլն անդուվ . եւ լըսեցի ես ,
Դու անցեալ տարի պիս բամբասեր ես ։
— Ա՛յդպէս բան մ'անել ինչպէ՞ս կըընայի՝
Մինչ դեռ աչխարհ եկած չէի .
Ես իմ մայրէ ծիծ կ'ուտեմ դեռ ։
— Եթէ դու չէիր՝ ուրեմն եղբայրդ էր ։
— Եղբայր չ'ունեցայ։ —Ագռաւանդ էր նա։
Քանզի ինձ համար դուք էք անխընայ
Ձեր հովիւներու և շուներու հետ .
Ըսած են ինձ գայն և չեմ ես անդէտ .
Վըրէժս լուծել հարկաւ պէտք է ։
Ա՛յս ասելով գայլն գայն տանի
Խորն անտառին և կը լափէ
Առանց ուրիշ դատաստանի ։

ԼԱՖՕՆԹԷՆ թարգ· Ա· ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ

ԲՈՒԲԱՍՏԱՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

Կը հրատարակուի տեսր սու տեսր տասն և հինգ օրը մի անգամ 16 երեսէ բաղկացեալ ։

24 տեսրին գինն է **2** *արծ· Մէհիա·*
Ուղարկուելոց համար **4** *Բուղլի ։*
12 տեսրին գինն է **25** *ղուրուչ ·*

Ազգաս տղայք՝ 24 տեսրին պիտի վճարեն մէկ արծաթ Մէհիա , եթէ իրենց դպրոցին Հոգաբարձութենէն և կամ գըլխաւոր Դատաստանէն վկայական մը բերեն։

Բաժանորդագրութեան տեղերն են Սուլթան–Չամամ թիւ 14 · և Կամուրջի գլուխ՝ Սուճի Պաղոս ազգի խանութը ։

Ադրիանուպոլիս — Աբժ· Տ· Ղեւոնդ քահանայ Փափազեան ։

Երիզա — Աբժ· Տէր Եղեկիել քահանայ Երէցեան ։

Եւդոկիա — Մեծ· Տ· Է֊Փ· Ճգնաւորեան ։

Եդեսիա — Մեծ· կարապետ է֊Փ· Տ· Գրիգորեան ։

Եօզկատ — Մեծ· Մխրան է֊Փ· Բիւրքճեան ։

Զմիւռնիա — Ազնիւ Պարոն Հրանտ Մ· Մամուրեան ։

կարին — Մեծ· Աւաքել Է֊Փէնտի Աւետիսեան ։

կիրասօն — Մեծ· կ· Վահան է֊Փէնտի

Նիկոմիդիա — Մեծ· Յակոբ է֊Փէնտի Տ· Աղաբեան ։

Շապին֊Գարահիսար — Մեծ· Յ· է֊Փ· Յակովբեան ։

Ռոտոսթոյ — Մեծ· Մ· է֊Փ· կիւրճեան ։

Սեբաստիա — Մեծ· Երանոս է֊Փ· կ· Խմիտմիտլեան ։

Սիմֆիրօբօլ — Աբժ· Տ· Օգսէնտիոս քահանայ Պըշաքճեան ։

Տրապիզօն — Մեծ· Յարութիւն է֊Փ· Յ· Շահրիկեան ։

Տիմիրօբա — Մեծ· Թադէոս է֊Փէնտի Թադէոսեան ։

معارف نظارت جلیلهسنك بخصوص طبع ایلدیرمكده اولدغی

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉՔ — Ն. Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ Ս. ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ
ի Տպարանի Ձարդարեան · — Պօլիս, Սուլթան – Չամամ Թիւ. 14